

OD ISTOG PISCA

KĆI PLANTAŽERA ČAJA
NEVESTA PLANTAŽERA ČAJA
DEVOJKA SA PLANTAŽE ČAJA

DŽENET MAKLAUD TROTTER

Tajne sa
PLANTAŽE
čaja

Prevela
Dijana Đelošević

■ Laguna ■

Naslov originala

Janet MacLeod Trotter

THE SECRETS OF THE TEA GARDEN

Copyright © 2018, 2021 by Janet MacLeod Trotter

All rights reserved

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ovaj roman posvećen je narodu Indijskog potkontinenta koji je preživeo događaje iz 1947. godine. Kao potomkinja Britanaca u Indiji, želim da izrazim iskrenu žalost zbog podele Indije.

*I u znak sećanja na mog dedu,
Roberta Maklagana Gorija.*

PROLOG

Imanje Oksford, Asam, 1899

Kroz otvorena vrata kancelarije, Džejms Robson je ugledao bosonogog čaprasija* kako trči uz prašnjavu stazu; srce mu je potonulo. Bez sumnje se radi o još jednom pozivu u *Dansapi kotidž* da vidi svog šefa, Logana.

„Od Logan sahiba“, izustio je znojavi čaprasi, držeći poruku.

Psujući sebi u bradu, Džejms je uzeo poruku. Čaprasi je stajao, dahćući nakon trčanja po vrućini, i čekao da odnese odgovor.

„Kaži bura** sahibu da dolazim“, rekao mu je Džejms odmahnuvši rukom. Čaprasi se naklonio i otrčao.

Uzdahnuvši, Džejms se okrenuo mladom službeniku sa naočarima. „Kasnije ćemo morati da prođemo kroz ove brojke. Pripremi mi ih za sat vremena.“

Anant Ram je klimnuo glavom. Džejms je duboko udahnuo, natukao tropski šešir na tamnu talasastu kosu i krupnim

* *Chaprassi*, anglo-indijski termin za glasnika, dostavljača. (Prim. prev.)

** *Burra*, veliki, najvažniji. (Prim. prev.)

korakom izašao iz kancelarije. Žega kasnog popodneva ga je pogodila i na trenutak je ostao zaslepljen belim zidovima susjednih fabričkih zgrada, a onda mu je pogled prešao preko urednih travnjaka ispred kancelarije do svetlucavog žbunja smaragdnozelenog čaja koje se kotrljalo se ka horizontu u izmaglici. Odustao je od ideje da ode i proveri kako se odvija proces sušenja tek ubranih listova čaja. Ovo je treći put ove nedelje da Logan od njega zahteva da mu dođe u bungalov. Njegov nadređeni je veoma nestrpljiv čovek, a Džejms ga je izbegavao otkad se Logan vratio sa odsustva nedelju dana ranije.

Kako je samo bilo prijatno u proteklih šest meseci bez ovog Škota, pijanice i ženskaroša. Džejms je uživao u četvrtoj zimskoj sezoni u Asamu, u lovu i ribolovu, kao i u božićnoj nedelji sa trkama konja i druženjem u klubu, bez Loganovih sarkastičnih opaski i neotesanog ponašanja. Džejms nije toliko pio ali je voleo da priča o sportu sa kolegama pripravniciima na imanju Oksford, posebno sa dobroćudnim Redžijem Persi-Baratom. Redži je s podjednakim žarom voleo pse i lov, i iako su živeli udaljeni jedan sat jahanja jedan od drugog, on je bio Džejmsov najbliži sused.

Džejmsu se stomak grčio u onih nekoliko minuta jahanja do Loganovog doma. Ovaj će ponovo početi sa svojim skarednim opaskama: Logan će mamiti Džejmisa, izazivajući ga da iskoristi neku od beračica čaja i pridruži se opijanjinima u klubu. Pa, neće ga naterati da uradi bilo šta što ne želi. Možda mu je tek dvadeset dve ali on je Robson i odupreće se kome god.

Ipak, kada je Džejms sjahao sa konja kraj stepenica *Dansapi kotidža* – skromnog bungalova za upravnika tako visokog ranga, sa dubokom verandom i crvenim limenim krovom – srce mu je snažno tuklo a košulja mu se od znoja prilepila za leđa. Duboko udahnuvši, ispravio je široka ramena, isturio grudi i krenuo uz stepenice.

„A, Robsone, napokon!“, doviknuo je glas sa senovite verande. Bil Logan, vitak i zgodan muškarac u ranim četrdesetim, bio je izvaljen u stolici od trske. Nije se pridigao.

„Gospodine“, uzvratilo je Džejms i klimnuo glavom. „Dobro došli kući.“

„Sedi“, naredio je Logan. Pucnuo je prstima slugi koji je stajao u pripravnosti. „Viski i soda za sahiba.“

„Čeka me još posla“, odgovorio je Džejms. „Možda jedan *nimbu pani*...“*

„Koješta.“ Logan ga je presekao. „Proslavljamo. Otac bi ti se postideo zbog nedostatka izdržljivosti. Radi se žestoko, ali se i žestoko zabavlja. Tako mi je Džejms Robson Stariji uvek govorio.“

Džejms se pretvarao da nije iznerviran; celog svog mladog života bio je u strahu od svog oca i znao je da nikada neće biti tako dobar plantažer čaja ili trgovac kao on. Ali, vređalo ga je što Logan neprestano ističe kako nije uspeo da postane tako izvanredan karakter kakav je bio njegov otac.

„Onda jedno malo piće“, rekao je Džejms, na silu se osmehnuvši.

Šta ima da se proslavlja, pitao se. Pripremao se za bujicu zamerki ali možda se Logan vratio sa odsustva iz Škotske odobrovoljen. Hoće li ga šef unaprediti? Mora da je do njega dopreo glas koliko je Džejms posvećen svojim obavezama na ogromnoj plantaži čaja.

Imanje Oksford je jedna od najvećih plantaža čaja južno od reke Bramaputre, sa upravnim odborom u Engleskoj, u Njukaslu, i ugledom proizvođača izvrsnih čajeva u aukcijskim kućama Londona i Kalkute. Džejms je ambiciozan i nestrpljiv; krajnje je vreme da postane pomoćnik upravnika. Ulaže dvostruko više vremena i napora u odnosu na ostale pripravnike i snažnijeg je zdravlja. Redži je mnogo više podložan groznici od njega a mladi Bredli je jednom prilikom morao da uzme slobodne dane zbog užasne glavobolje.

Džejms je sedeo stežući čašu i čekao da čuje dobre vesti.

* *Nimbu pani*, limunada (Prim. prev.)

„Uskoro se ženim“, najavio je Logan, dok mu se mršavim licem s brkovima širio samozadovoljni osmeh.

Džejms ga je zapanjeno pogledao. Ovako nešto nije očekivao. Logan je bio zakleti neženja koji je svoje seksualne potrebe zadovoljavao među mladim ženama iz naselja radnika na plantaži čaja – među lokalnim stanovništvom. Koliko Džejms zna, Logan se nikada nije udvarao nijednoj ženi iz evropske zajednice u Indiji. Zapravo je bio predmet govorkanja među ženama u klubu da je napravio kopile svojoj omiljenoj ljubavnici i besramno im dozvolio da žive na njegovom imanju. Džejms, postišđen ovakvim tretmanom mlade beračice čaja, pokušao je da izbegne da bude uvučen u takav skandalozni razgovor.

„Čestitam, gospodine“, zamucuo je Džejms. „To su izvanredne novosti.“

„Jašta da jesu. Ona je prava lepotica – blede puti, naravno – i ima tek dvadeset jednu godinu.“

Logan je ponovo pucnuo prstima i naredio slugi da požuri i donesu fotografiju iz dnevne sobe.

„Ona je veoma uzbuđena na pomisao da će postati gospođa Logan i da će doći u Indiju.“ Loganov osmeh se preobrazio u samozadovoljni kež. „Ko može da joj zameri?“ Široko je zamahnuo rukom. „Biće gospodarica svega ovoga, sa kućom punom posluge i lagodnim životom daleko od ograničenja njene preterano brižne sestre u Edinburgu. Ja ću biti njena jedina obaveza.“

Džejms je otpio gutljaj pića kako bi sebi dao vremena da se obuzda. Teško da je ovo palata koju Logan nudi svojoj sirotoj mladoj: običan nameštaj i krov koji prokišnjava u sezoni kiša. Ali što se Džejmsa tiče, jedina velika prednost Loganove ženidbe bila je ta da će prestati da pravi probleme beračicama čaja. Sa gospođom Logan u *Dansapi kotidžu*, nasilnički upravnik više neće moći da naređuje ženama da ležu u njegov krevet.

Kao da mu čita misli, Logan se kratko nasmejao. „Jašta, Robsone, moji dani 'ubiranja' beračica čaja su odbrojani. Do decembra ću se oženiti s predivnom Džesi Anderson.“ Pružio

je Džejsmu fotografiju u ramu od slonovače koju mu je sluga doneo. „Pogledaj je.“

Džejs je sakrio iznenađenje. Mlada žena je *zaista* lepa. Skladno građena u letnjoj haljini i blede kose pričvršćene u labave lokne, gledala je u njega staloženim pogledom, donekle veselim. Džejs je osetio kako mu se puls ubrzava. Brzo je vratio fotografiju, klimnuvši glavom u znak odobravanja. U sebi je osetio sažaljenje prema toj mladoj ženi zbog udaje za tako odvratnog čoveka.

„Gospođica Anderson želi da se uda u Himalajima – obožava sneg – pa sam joj predložio Mari u Pendžabu.“

„Zar Dardžiling nije bliži?“ , predložio je Džejs.

„Jašta, bliži je ali Džesina prokleta starija sestra navaljuje da putuje sa njom i prisustvuje venčanju. Ne puštam vešticu ni blizu imanja Oksford. Ejmi Anderson je od onih neprirodnih žena koje pričaju o politici i smatraju da cure treba same da zarađuju. Loše utiče na Džesi. Ne, Mari će nam sasvim odgovarati. Sem toga, one imaju nekakve veze sa tamošnjom crkvom. Provešćemo nedelju dana u brdima a onda ću poslati Ejmi Anderson nazad u Bombaj i dovesti Džesi ovde u Oksford.“

„Veoma mi je drago zbog vas, gospodine.“ Džejs je naskap otpio svoje piće, željan da što pre ode. „Da li želite da razgovaramo o nekom poslu pre nego što odem?“

Izgledalo je kao da se Logan zbunio naglom promenom teme. „Poslu?“

„Moram da se vratim u fabriku...“

„A, da, ima jedan posao koji želim da obaviš.“

Logan je ispio svoj veliki viski, prišao ogradi i prodrao se: „Derište, dolazi ovamo!“

Trenutak kasnije začuo se cik iz pravca naselja za poslugu praćen žurnim koracima i odnekud se stvorio dečacić za kojim je jurila Indijka koja je pokušavala da ga uhvati.

Loganova ljubavnica i dete. Dečak se popeo uz stepenice i stigao do Logana pre nego što je majka mogla da ga uzme

u naručje. Bacio se upravniku na kolena uz razdragani kikut. Logan je razbarušio njegovu svetlosmeđu kosu.

„Mali nestaško!“

Džejms je snebivljivo pogledao beračicu čaja ali devojka je bila povukla svoju maramu oko glave i zurila u pod.

„Idi kod majke“, Logan je rekao dečaku, odgurnuvši ga od svojih nogu. „Aruna, uzmi Derište.“

Aruna je zgrabila sina. Trogodišnjak je vrisnuo u znak protesta ali ga je ona čvrsto držala i umirila tihim rečima.

Logan se okrenuo Džejmsu. „Robsone, voliš li decu?“

Džejms je slegnuo ramenima. „Ne naročito.“

„Šteta“, uzvratilo je Logan. „Ponadao sam se da ćeš uzeti Derište.“

Džejms je zurio u njega u neverici.

„Pa, ne mogu da ga zadržim“, objasnio mu je upravnik, „kad se oženim. Kako, dođavola, da ga objasnim gospođici Anderson?“ Bacio je pogled na devojku i dete. „Ipak ću ti pokloniti Arunu. Da ti neko greje krevet u *Ševiot vjuu*. Veoma je poslušna.“ Pljesnuo je rukama. „Aruna, pokaži lice Robson sahibu!“

Džejms je zaprepašćeno posmatrao kako Logan istupa napred i skida joj veo s glave. Džejms nikada nije obraćao posebnu pažnju na njen izgled – imala je okruglo lice ružičastih obraza poput svih brđanki – i sada je zurila u njega svojim odlučnim smeđim očima punim suza. Nalet gađenja obuzeo je Džejmsa zbog predloga svog nadređenog da uzme ovu nesrećnu ženu kao svoju igračku.

„Gospodine, sigurno se šalite“, rekao je Džejms, u želji da što pre smiri situaciju i sačuva dostojanstvo ove žene. „Ne bih mogao da primim ovu ženu i njenog dečaka u svoje domaćinstvo. Ona radi na plantaži. To bi izazvalo negodovanje među mojom poslugom.“

„Robsone, kakav si ti dušebrižnik“, narugao mu se Logan. „Tvoj otac je bio mnogo odvažniji.“

Džejms se suzdržao. „Siguran sam da bi bila mnogo srećnija da se vrati i živi sa svojimima.“

Džejms nije znao da li devojka razume njegove reči; uznemireno je gledala čas u jedno, čas u drugog muškarca. Dečak sivih očiju sve je posmatrao sa zanimanjem, palca zaglavljenog u ustima. Džejms se vrpolio. Želeo je da bude bilo gde samo ne ovde. Zašto je njegov upravnik izabrao njega a ne Redžija ili Bredlija? Tada je Džejmsu sinulo da ga Logan mrzi više od drugih zato što je sin velikog Džejmisa Robsona Starijeg, kome su se divili svi na imanju Oksford i van njega. Iako se Džejmsov otac vratio u Englesku, Logan nije mogao da obuzda ljubomoru i zlobu.

Džejms je napeto iščekivao dok je stariji čovek odmeravao njegove reči.

„Pa, Robsone, ako je nećeš“, rekao je Logan, „Aruna mora da se vrati svojimima.“

Džejms je osetio neočekivano olakšanje. Aruna bi bila bezbednija u radničkom naselju i daleko od njegovog upravnika.

„Odmah ćeš je odvesti tamo“, naredio je Logan.

„Sada, gospodine?“, pitao je Džejms iznenađeno.

„Da, sada.“ Logan mu je uputio neumoljiv pogled, sva srdačnost od pre nekoliko trenutaka je nestala. „A onda ćeš se rešiti Derišta.“

Džejmsu se učinilo da nije dobro čuo. „D-da ga se rešim?“

„Jašta, čuo si me“, brečno se Logan. „Ne mogu da dozvolim da kopile polutan raste u blizini moje mlade žene.“

Džejms se lecnuo. „Teško da će gospođica Anderson pretpostaviti...“

„Dobro znaš kako jezici u klubu palacaju“, prekinuo ga je Logan. „Neka tračara će joj reći. Sem toga, ne želim da odrasta ovde. Ako ga nećeš gore u Ševiot vjuu, onda moraš da ga odvedeš u sirotište ili neko takvo mesto gde se već brinu o njegovoj vrsti.“

„Ali on nije siročće“, zapanjio se Džejms. „Ima majku i...“

„To je naredba!“ osorno je povikao Logan. „Ako mi prkosiš u ovome, mogu da ti napravim pakao od života na Oksfordu!“

Džejms je bio potresen. Njegov bezosećajni nadređeni pretio je njegovoj budućnosti na plantažama čaja Oksford – i sve to zbog jedne nesrećne beračice čaja i njenog sina meleza. Odjednom je osetio bes. Da je Logan pokazao izvesnu uzdržanost – da je češće odlazio na jahanje kao ostale neženje umesto što se prepuštao niskim strastima – ne bi ni došlo do ove situacije. Logan je spremno osuđivao druge zbog prestupa; pobrinuo se da vlasnik jedne male plantaže čaja u brdima Belgurija, Džok Belhejven i njegova žena, napola Indijka, zajedno sa njihovim evroazijskim ćerkama budu izopšteni iz kluba.

I taman kad je Džejms rešio da odbije naredbu, Logan je donekle popustio.

„Robsone, slušaj. Mislim samo na osećanja gospođice Anderson. Ti si pristojan mladić; ne želiš da vidiš buru memsahib posramljenu ili dovedenu u nezavidan položaj, je li tako? Sa fotografije se vidi koliko je ona slatko, nevino stvorenje.“ Netremice je gledao u Džejmsa. „Učini mi ovo, a ja ću se postarati da te na sledećem sastanku odbora odaberu za pomoćnika upravnika.“

Džejms je progutao svoj buntovnički odgovor. Dok mu se stomak grčio od gađenja, klimnuo je i okrenuo se. Poterujući zbnjenu Arunu, koja je još uvek grčevito držala dete, Džejms ih je odveo iz *Dansapi kotidža*.

* * *

Činilo se da je Aruna prihvatila svoju sudbinu bez prigovora; vratila se u radničko naselje i nastavila da radi na plantaži čaja. Sunil Ram, stari *punka vala** iz *Dansapi kotidža*, posećivao ju je i donosio nešto hrane za nju i dečaka. Džejms je to znao

* *Punkah wallah*, anglo-indijski termin za radnika koji pomera ventilator na plafonu. (Prim. prev.)

zato što ga je zatekao tamo onog jutra kada je došao da odvede dečaka. Iznad redova grubih koliba, vazduh je bio pun dima od logorskih vatri i mirisa kuvanja.

Derište je čučalo pored Sunil Rama i smejalalo dok je starac sa njim delio čapati. Ugledavši mladog upravnika, Aruna je žurno prišla detetu i čvrsto ga prigrlila. Džejms se lecnuo na prkos koji je spazio u njenim tamnim očima, na žestinu majčinske ljubavi. Njegova odlučnost je iščezla i on je produžio dalje.

Džejms je odlagao da išta uradi povodom deteta, nadajući se da će Logan odustati od svega i dopustiti svom sinu da odrasta među beračima čaja. Ali jednog dana, dečak je pronašao put natrag do *Dansapi kotidža* u potrazi za svojim ocem. Logan je pozvao Džejmsa.

„Robson, ovo ne sme da se ponovi. Smesta uzmi nekoliko slobodnih dana i idi u Šilong. Sirotište će biti najbolje za Derište. Steći će obrazovanje i hrišćansko vaspitanje. Imaće život bolji nego ovde. To želim za njega. Jesam li jasan?“

Džejms ga je smatrao dostojnim prezira. Logan je sada pokušavao da opravda svoju odluku da progna svog sina, pretvarajući se da mu je stalo do hrišćanskih vrednosti. Licemer! Džejms je gledao okolo tražeći dečaka koji je sedeo na verandi pored Sunil Rama, pomažući starcu da povlači kanap koji je pokretao ventilator. Džejms ga je dozvao.

„Hajde, dečače, *džaldi!** Želiš li da jašeš na konju?“ Džejms je imitirao konja i pokrete jahanja.

Derište je spremno prišlo, sa krezubim osmehom.

* * *

Mora da se vest brzo pročula među beračima čaja, jer je Džejms jedva imao vremena da organizuje konja, kočiju i svog slugu Aslama da dođu sa zalihama hrane za put, kada je Aruna banula

* *Jaldi!*, anglo-indijski termin za Brzo! (Prim. prev.)

u fabriku. Ugledavši sina smeštenog kraj Aslama, bacila se i pokušala da zgrabi dečaka. Derište se smejalo, misleći da se radi o igri. Ali Aruna je urlala i uhvatila se za njegovu nogu. Dečak je zajecao.

„Mora da pođe sa mnom“, obratio joj se Džejms na hindustanskom. Činilo se da ga ne razume. Džejms nije imao pojma koji plemenski jezik govori. Trznuo je uzdama.

„Sklonite je!“, naredio je Džejms. „Sklonite je da je ne pre-gazim!“

Ljudi iz fabrike su brzo odreagovali i povukli Arunu natrag. Njeni bolni jauci zaparali su vazduh i oterali jato kreštećih papagaja iz krošnji drveća.

„Žao mi je“, doviknuo je Džejms preko ramena. Ali njegove reči zaglušili su Arunini krici i plač dečaka. Aslam je čvrsto držao zbunjeno dete, pokušavajući da ga umiri.

Džejms je podboo svog konja. Ubrzali su tempo i podigli oblak prašine koji ih je davio. Dečak je neprestano dozivao svoju majku sve dok se Džejms nije izdrao na njega da učuti. Derište je briznulo u plač dok ga je Aslam grlio. Džejms je škrgutao zubima. Mogao je da čuje majčin plač kilometrima daleko. Znao je da je to samo u njegovoj glavi.

* * *

Džejms nije bio u Šilongu još od zemljotresa pre dve godine. Izgleda da je nestala čitava jedna padina puna zgrada; mesna pijaca svela se na splet improvizovanih tezgi i koliba sklepanih od ostataka drveta i šatorskog platna. Državne i vojne građevine prošle su bolje – ili su brže obnovljene.

Morao je da pita za put do sirotišta, samo da bi otkrio da postoje dva: jedno, koje vode katoličke časne sestre a drugo, baptistički misionari. Bez mnogo razmišljanja odlučio se za časne sestre. Sigurno će biti ljubazne prema dečaku.

Mlada časna sestra koja je došla na kapiju izgledala je kao evroazijka. Gledala je Džejmsa s nepoverenjem dok je mucajući

izlagao svoju neuverljivu priču. Njen pogled mu je govorio da misli da je dete njegovo.

„B-bojim se da su mrtvi. Oba roditelja“, slagao je Džejms. „Sestro, želeli bismo da dospe u dobar hrišćanski dom poput ovog.“

Pogledala je dečaka koji je stajao ispred nje i snažno sisao palac. Aslam ga je držao za drugu ruku. I samom Džejmsu dete je izgledalo iscrpljeno i jadno. Nakon kratkog oklevanja, sestra ih je uvela unutra.

„Ne možemo da se zadržavamo“, obratio joj se Džejms usplahireno. „Samo želimo da dečaka ostavimo u dobrim rukama i odemo.“

Izraz prekora na licu časne sestre naterao je Džejmsa da se promeškolji od stida. „Ne možemo da vas ispratimo bez osveženja“, odgovorila je. „Kao ni vašeg slugu. Ja sam sestra Plasid.“

Džejms je nevoljno sledio sestru unutra, pozivajući Aslama da ga sledi sa dečakom. Sestra Plasid ih je uvela u mračan hodnik. Ostavila je Džejmsa sa dečakom i pvela Aslama u kuhinju. Čekanje je izgledalo beskonačno. Derište je bilo neobično tiho. Džejms je pozeleo da kaže nešto ohrabrujuće ali nije nalazio prigodne reči. Nije mogao da odagna Arunin izbezumljeni plač i proklinjao je samog sebe što je dozvolio Loganu da ga izmanipuliše kako bi mu pomogao u ovoj mračnoj aferi.

Sestra Plasid se vratila sa Aslamom, noseći dve čaše soka od manga na tacni. Džejms je uzeo jednu a ona je pozvala dečaka da sedne na stolicu pored nje dok mu je pomagala da otpije piće.

„Maleni, kako se zoveš?“, pitala je ljubaznim glasom.

Sedeo je i oprezno gledao u nju. Okrenula se ka Džejmsu.

„Kako se zove i koji mu je maternji jezik?“, upitala je.

Džejms nije znao odgovor ni na jedno od ovih pitanja a nije baš mogao da prizna da je poznat pod pogrđnim nadimkom Derište. Tražio je odgovarajuće katoličko ime kako bi joj ugodio. Na pamet mu je pao mesni svetac iz njegovog rodnog okruga: Sent Ejdán od Lindisfarna.

„Ejdan“, odgovorio je. „Dečak se zove Ejdan i razume engleski. To je sve što znam o njemu. Dovedi su ga na našu plantažu.“

„On je Britanac.“ Rekla je to više kao zaključak nego kao pitanje.

„M-mislim da mu je otac bio Škot“, priznao je Džejms, a zatim se opsovao što je to izgovorio. Pre nego što je mogla da mu postavi još neko pitanje, iskapio je piće i spustio čašu. „Zaista moram da idem.“

„Ali morate da razgovarate sa igumanijom o ostavljanju dečaka.“

„Žao mi je, ne mogu da se zadržavam.“ Džejms je pretražio džepove i izvukao sav novac koji je imao i predao ga. „Ovo je donacija za samostan.“

„Hvala vam, gospodine Robson“, rekla je časna sestra, gledajući ga neumoljivo.

Džejms je pocrveneo zbog pomena svog imena. Mora da je prokletnica propitivala Aslama. Šta je još njegov sluga rekao? Nakratko je položio ruku na dečakovu glavu.

„Dobro, Ejdane. Budi dobar momak i radi sve što ti sestra kaže.“

Aslam mu je uputio reči ohrabrenja na nekom drugom jeziku, možda asamskom. Dečakove oči su se napunile suzama ali je i dalje ćutao.

Džejms se brzo okrenuo. „Hajdemo“, procedio je kroz zube Aslamu i zaputio se nazad ka ulazu u samostan. Brzim koracima su prošli kroz kapiju a *čoukidar** ju je zaključao za njima.

Ponovo se popevši u laku kočiju, Džejms je bacio pogled na sirotište ali je stepenište bilo prazno. Časna sestra i dečak nisu izašli na kapiju da ih gledaju kako odlaze. Džejms se osećao tupo kada je šibom poterao ponija u kas. Čekao je da ga obuzme olakšanje ali to se nije dogodilo.

* *Chowkidar*, anglo-indijski termin za stražara, čuvara. (Prim. prev.)

PRVO POGLAVLJE

Herbertova kafeterija, Njukasl, Engleska, avgust 1946

Libi Robson se okrenula kada je čula da neki čovek doziva njeno ime. Zamalo je ispustila poslužavnik sa prljavim šoljicama za čaj od zaprepašćenja. Džordž Bruis!

„Vidi, vidi, nije li to gospođica Robson“, rekao je Džordž i zviznuo s odobravanjem, „izrasla si u lepoticu!“

Libi se nasmejala, blede lice joj je pocrvenelo od njegovog zadivljenog pogleda. „A ti si i dalje besramni laskavac, Džordže Bruise!“

„Sve sama istina.“ Nacerio se. „Izgledaš veličanstveno.“

Libi je znala da izgleda znojavo i neuredno. Bilo je kasno po podne jedne vruće subote a u kafeteriji je bilo zagušljivo iako je bila prazna i upravo su se spremali da je zatvore. Poslužavnik joj kliza u rukama. Da je znala da će se pojaviti niotkuda, obukla bi haljinu a ne pantalone pod staromodnom keceljom, stavila ruž za usne i očesljala kestenjastu kosu umesto da je veže gumicom.

Džordž je izgledao snažno i zdravo, lepo lice mu je bilo rumeno – možda donekle naborano oko očiju – a plava kosa i

brkovi su bili dobro podšišani. Setila se svoje devojačke zaljubljenosti u njega; iznova ju je obuzela.

Libi je uspela da povrati glas. „Mislila sam da si u Kalkuti ovih dana, da radiš za Strakana?“

Podigao je obrvu. „Dobro si obavještena.“

„Rođaka Adela redovno piše.“

„Naravno, pa, upravo mi je ona rekla da si ovde na ispomoći. Porodica je zaista zahvalna što pomažeš Leksi u slobodne dane.“

„Ne smeta mi; subotom ionako nema šta da se radi.“

„Pa, izgleda da su ovdašnji momci spore pameti“, rekao je i namignuo.

Utroba joj je zatreperila. Sigurno nije došao s namerom da je vidi? Osetila je besmislenu radost. Godinama je obožavala Džordža.

„Došao si iz Indije na duže?“, upitala je pokušavajući da zvuči nonšalantno iako joj je srce tuklo.

„Ne, samo toliko da se pozabavim nekim porodičnim problemom.“

Libi se razočarala. Džordža nije videla tri godine – još otkad je bio u mornaričkoj avijaciji – ali je često mislila na njega. Bila je očarana Džordžom još otkad ga je upoznala na božićnoj zabavi u *Herbertovoj kafeteriji* tokom rata, kada ju je obasipao pažnjom i komplimentima. Bila je nespretna petnaestogodišnjakinja a Džordž dvanaest godina stariji od nje; svima je popravio raspoloženje gromoglasnim pevanjem i bezbrižnom prirodom. Trgovac čajem bio je ljubazan prema Libi i ohrabrio ju je da peva sa njim. Kada joj je bilo osamnaest, Libi je bila neutešna kada se prijavio u vojsku a zatim se brzopotezno oženio konobaricom po imenu Džoun i postao otac.

Međutim, Libi je čula da je njegov brak zapao u teškoće. I pre nego što je stigla da se obuzda, upitala ga je: „Da li će ti se Džoun ovog puta pridružiti u Indiji?“

„Neće.“ Pogledao je pravo u nju. „Moja žena ima drugog momka. Došao sam da okončam razvod.“

„O, razumem. Žao mi je.“

„Nemoj da ti bude žao. Nikada zapravo nismo bili u braku – ja sam bio na Istoku u mornaričkoj avijaciji a ona... Pa, recimo da oboje sada želimo drugačije živote.“

Leksi, glavna u kafeteriji, upravo je u tom času teškog koraka izašla iz kuhinje, otežano dišući. Nemo je kriknula: „Ako to nije moj omiljeni momak! Kako si, Džordže, dušo?“

„Nisam mogao da odem iz Njukasla a da ne obiđem kafeteriju i moje najdraže devojke“, rekao je Džordž i cmoknuo je u obraz.

Leksinim otečenim i jako našminkanim licem raširio se oduševljeni osmeh. „Sačekaj parče torte“, rekla je zadihano. „Želim da čujem sve novosti.“ Položila je ruku na grudi.

„Leksi, sedi“, zapovedila joj je Libi. „Doneću Džordžu čaj dok vi ćaskate.“

Leksi se zahvalno uvalila u stolicu, mašući Džordžu da joj se pridruži. Libi ih je ostavila da razgovaraju i požurila u kuhinju, tresnuvši poslužavnikom o sto i brišući čelo dugom, nabranom keceljom. Pojma nije imala zašto Leksi insistira da i dalje nose ove nezgrapne stvari. Možda zato što su je podsećale na zlatne dane kafeterije, kada je bila mlada i dobrog zdravlja a ne žena u šezdesetim godinama sa bolesnim plućima i koja jedva hoda.

Dorin, Leksina praunuka ružičastih obraza i kovrdžave kose, prala je sudove. „Sva si mi ustreptala. Da nije ušetao Klark Gejbl?“

Libi se nasmejala. „Još bolje: Džordž Bruis u belom lanenom odelu, sav namirisan.“

„Bruis? Je li u rodu sa onom curom Džejn koja je radila ovde?“

„Da, oni su brat i sestra. Njihova tetka Kleri je otvorila ovu kafeteriju.“

„O, jašta, ona što je godinama već u Indiji. Teta Leksi priča o Kleri Robson kao da je iz kraljevske porodice. Šteta što se nikada nije vratila – ovo mesto možda ne bi propadalo da je ostala.“

„Kleri zapravo nije kriva zbog toga“, rekla je Libi, istovarujući šolje da ih Dorin opere. „Pune su joj ruke posla sa plantažom čaja u Belguriju. Njena sestra Oliv Bruis – Džordžova majka – trebalo je da preuzme vođenje kafeterije ali to je nikada nije zanimalo.“

„Jašta“, rekla je Dorin. „Gospođa Bruis je ona čudakinja koja nikada ne izlazi iz kuće, je li tako?“

„Izgleda da je tako.“ Libi je ponovo postavljala poslužavnik, pogledavajući ka kafeteriji. Džordž je toliko zasmejavao Leksi da se zakašljala.

„Libi, hoćeš li mi za vikend držati čas daktilografije?“, pitala je Dorin zveckajući posuđem u sudoperi.

Libi je oklevala. Šta će Džordž da radi? Nagovestio je Leksi da odlazi iz Njukasla ali možda postoji prilika da ga vidi još jednom pre nego što ode? Čeznula je za malo uzbuđenja u svom životu. Prošla godina je bila tako dosadna, živela je kod kuće sa svojom mamom. Da li je bilo pogrešno što je propustila rat? Nikada se nije toliko zabavljala kao kada je radila na selu za vojsku.

„Možemo li da odložimo čas za sledeću nedelju?“, predložila je Libi. „Doći ću kad završim u banci. Možda u utorak?“

„Sjajno.“ Dorinino zajapureno okruglo lice je blistalo. „Radiću u kancelariji s daktilografkinjama jednog dana, kao ti. Neću čitav život da perem sudove.“

„Tako treba“, uzvratila je Libi s osmehom. „Možeš da radiš šta god poželiš, ako to dovoljno jako želiš!“

Libi je pomislila kako jedva čeka da prestane da radi u kancelariji kao daktilografkinja; u dvadeset prvoj godini želi više od života nego da bude na raspolaganju upravnicima koji imaju manje mozga od nje.

Gurajući pramenove odbegle kose iza ušiju i oblizujući svoje pune, suve usne, podigla je poslužavnik sa čajem i ušetala se natrag u kafeteriju.